

Spravedlivá transformace: Česko lídrem v podpoře uhelných regionů

5.6.2025 - Veronika Krejčí | Ministerstvo životního prostředí ČR

Operační program Spravedlivá transformace (OPST) úspěšně naplňuje svůj cíl podpořit dekarbonizaci uhelných regionů, tedy přeměnu Karlovarského, Ústeckého a Moravskoslezského kraje. Dosud byly schváleny projekty za téměř 29 miliard korun, což je více než 70 % celkové alokace programu, přičemž příjemcům již bylo proplaceno šest miliard korun. Česko se tak řadí mezi nejúspěšnější členské státy EU v čerpání prostředků z Fondu spravedlivé transformace.

Program podporuje široké spektrum oblastí – od rozvoje podnikání, výzkumu a inovací, přes obnovu území a čistou energii, až po vzdělávání a sociální stabilitu. Největší podíl prostředků směřuje na podporu lidí a jejich dovedností, obnovu území po těžbě uhlí, na výzkum a vývoj.

„Citlivá transformace uhelných regionů s co nejmenšími dopady na kraje a místní obyvatele je pro nás prioritou. To mimo jiné dokazují i čísla, jelikož Česká republika je v absolutních číslech nejlépe čerpajícím státem Fondu spravedlivé transformace v rámci EU 27. Schváleny byly již projekty za 29 miliard korun, a z toho šest miliard už bylo proplaceno,“ uvedl **ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL)** s tím, že se jedná o jedinečnou příležitost pro kraje na podporu vzniku strategických projektů, které mohou do regionů přinést nové technologie, odborníky i vzdělání.

Z OPST se bude po vyhodnocení podmínek financovat realizace 22 ze 34 strategických projektů, které podaly žádost o podporu. Většina z nich směřuje do akademického a veřejného sektoru. Mezi klíčové projekty patří například REFRESH z Moravskoslezského kraje, Centrum lázeňského výzkumu v Karlovarském kraji nebo Transformační centrum ÚK z Ústeckého kraje. Uspěly ty projekty, které si včas a řádně o podporu požádaly a splnily náročné požadavky. Tak bylo zajištěno, že jde o projekty, které opravdu významně pomohou s transformací regionů.

„Těší nás, že byl o program takový zájem a že se zároveň úspěšně implementuje. Od fáze vyhlášení a příjmu žádostí jsme se přesunuli k zahájení realizace a financování projektů. Celkem podpoříme 22 strategických projektů, z toho devět projektů za 10,3 miliard korun v Moravskoslezském kraji, v Ústeckém kraji pak sedm projektů za 5,3 miliard Kč a v Karlovarském kraji celkem šest projektů za 2,9 miliard korun,“ uvedl **vrchní ředitel sekce ekonomiky životního prostředí Jan Kríž.**

Podpora podniků, nových pracovních míst, rekultivací i vzdělávání

Díky OPST se daří nejen investovat do nových technologií a vzdělávání, ale také obnovovat krajinu a zvyšovat kvalitu života obyvatel. *„Cílem OPST je podpořit 1 700 podniků třeba formou zavádění nových technologií, pomoci s rekvalifikací sedmi tisíc zaměstnanců, rekultivovat 53 hektarů půdy, vytvořit přes 450 nových míst ve výzkumu, poskytnout kvalitní vzdělávací prostory pro 39 tisíc žáků a studentů nebo navýšit množství recyklovaného odpadu o 29 tisíc tun,“* uvedla **Radana Leistner Kratochvílová, ředitelka odboru podpory transformace na nízkouhlíkovou ekonomiku.**

Operační program Spravedlivá transformace je financován z evropského Fondu pro spravedlivou transformaci a na období 2021–2027 byla určena celková alokace pro tři zmíněné kraje ve výši 41 miliard korun. Žadatelé mohou být samosprávy, příspěvkové organizace, podnikatelské subjekty, státní podniky a organizace, veřejnoprávní subjekty, organizační složky státu nebo vysoké školy, školská zařízení a výzkumné instituce. Program podporuje **strategické projekty** – komplexní

projekty s významným transformačním dopadem na jednotlivé kraje, dále **tematické výzvy** a **skupinové projekty** zaměřené na menší a typově podobné projekty, které jsou průběžně vyhlašovány a administrovány jednotlivými kraji.

„V rámci tematických výzev jsme již podpořili odborné zařízení učeben, například dílny praktického vyučování na Střední průmyslové škole TOS ve Varnsdorfu. Podporujeme také vzdělávání ve firmách, především v rámci rekvalifikace zaměstnanců pro práci s novými technologiemi. Významným projektem je Ptačí park Střimická výsypka, který vznikl u města Most a jehož cílem je postupně citlivě obnovit místní druhově bohaté území. Máme také projekty na řemeslné inkubátory. Daří se nám podporovat i projekty rekultivace území k veřejnému využití, například vznik rekreační oblasti s koupáním v čisté vodě v Karviné nazývané Karvinské moře, které vzniklo v důsledku důlních poklesů, či obnovu kulturních památek a objektů, například Podkrušnohorského technického muzea, které působí přímo v areálu bývalého hlubinného dolu na Mostecku,“ uvedl Ivo Marcin, ředitel sekce strategie Fondu a mezinárodní spolupráce ze Státního fondu životního prostředí ČR.

Pokračování OPST po roce 2027

Ministerstvo životního prostředí zároveň aktivně prosazuje pokračování podpory uhelných regionů i po roce 2027. Česká republika předsedá nově vzniklé pracovní skupině při Just Transition Platform, která se věnuje budoucnosti Fondu spravedlivé transformace. *„Transformace uhelných regionů v České republice ještě není zdaleka u konce. V Evropské unii proto usilujeme o to, aby podpora pokračovala i v novém programovém období od roku 2028 a mohl tak proces transformace proběhnout bez negativních dopadů,“* doplnil ministr Petr Hladík.

<https://mzp.gov.cz/cz/pro-media-a-verejnost/aktuality/archiv-tiskovych-zprav/spravedлива-transformace-cesko-lidrem-v>